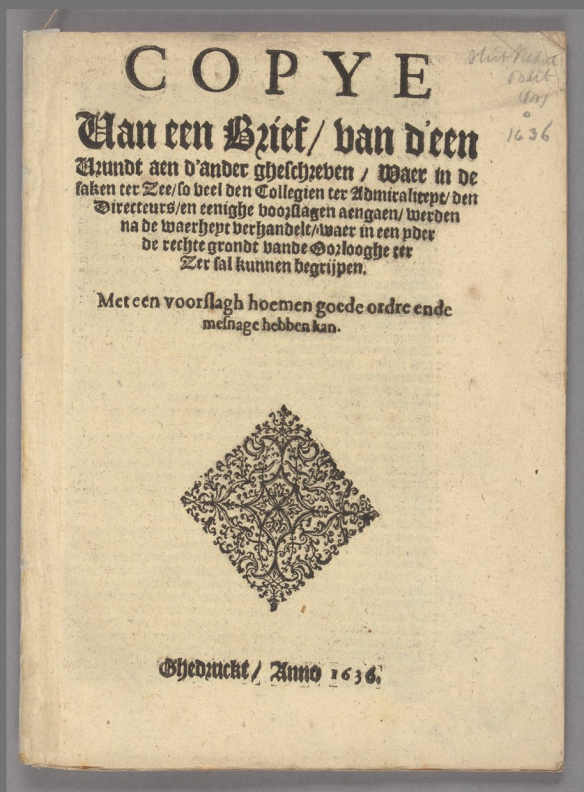

Copie van een brief van d'een vrundt aen d'ander ...

Tryck // / I25 B I4 c Br. 1636 Copie

Tillkomstår 1636.
Digitaliserad år 2019

COPYE

*stuit Nieuw
Redit
(An)*

1636

**Van een Brief/ van d'een
Arundt aen d'ander gheschreven / Waer in de
saken ter Zee/so veel den Collegien ter Admiraliteyt/ den
Directeurs/en eenighe voorzlagen aengaen/ werden
na de waerheyt verhandelt/ waer in een pder
de rechte grondt vande Oorlooghe ter
Zer sal kunnen begrijpen.**

**Met een voorslaghe hoemen goede ordre ende
meznage hebben kan.**

Ghedruickt / Anno 1636.

Seer waerde ende beminde Vruendt N. N.

Mer dat ick upt **W**ieland / daer ick
 een dagh s. a 6. gheweest was / t' hups gheromen
 ben / heb ick ghevonden en ghelesen uwen brief / die
 ghy aen my hadt gheschreven / waer in ick aen-
 ghemercht heb / etc.

Wat belanght uwen vordere verfoeck / nament-
 lijcs dat ick eens wilden mijn advijs seggen en u berecht geben van
 t'geen hupden daeghs by een vder / so cleyn als groot / songh en oudt /
 gesproocken werdt vande Equippagie ter Zee / soo wel vande gheen
 die vooz desen gheb aen is / als die vooztaen op de voozslaghen / nu on-
 der de man ghestroopt / noch moecht gebaen werden / en wat my dunckt
 van de regheringhe vande Collegien ter Admiraliteyt / vande Di-
 recteins en van de gheen diemen nu op nieuws den Equippagie soude
 moghen oplegghen : Wat 't selve verfoeck belanght / segh ick daerin
 sal ick u gheen contentement kunnen doen / soo ick vreesse / bewyl het
 soo gelegen is niet de menschen / dat een dingh alle man niet eben wel
 en sinacekt : en dat vder mensch sijn sin heeft / en vooznamelijck om
 dat als nu vder schijnt remissie ghegeven te zijn / om de voozschreven
 saecke aengaende / bypelijck oock met onbehoozlijck en onverdzaech-
 lijck disrespect te spreken / en dat het seer qualijck hierin alle man
 te passe is te maecten / also (naer het vulgair spreckwoozdt) de beste
 Schippers althijt op 't Landt staen. En naer mijn oordeel / Erit mihi
 magnus Apollo, dat is / soude het als nu wel een groote Godt zijn / die
 in dese saeck soo kunde spreken / dat het een vder behaghen soude /
 Ick heb wel ghemercht dat ghy van my een ander oordeel verwacht
 als wel vooz 's handts een ander gheben soud' / soo wel om dat ghy
 weet dat ick ghewent ben sonder aensien der personen oft der saec-
 ken de rechte waerheyt / vooz soo veel my bekent is / te spreken / het
 welck gemeenlijck sulcken luyden epghen is / die buyten bedieninghe
 leven / en haer contentement daerin scheppen / daerin sy des gheenen
 gunst / die macht heeft / niet en behoeven / als ooc om dat ghy weet dat
 ick niet eenighe personen / die seer familiaer zijn niet eenighe van die
 vander Admiraliteyt van dit Quartier / groote conuersatie ende om-
 megangh heb / daer upt ghy oordeelt dat ick van hare ghelegentheyt
 beter als een ander onderrecht ben. Ick prijse daerin albereyds
 uwe voozsichtigheyt / daer by ick bemercke dat ghy niemant ongh-
 hoorz

Hoort ende wilt veroordeelen: ^{4.} hebbende op dat subject wel gheleert/
 dat een rechter / al schoon hy een rechtveerdich vromisse wijst / soo
 hy sulcks ghedaen heeft sonder de weder-parttye gehoozt te hebben/
 evenwel onrechtveerdich is. Maer ick ben weder beducht dat ick
 in mijn oordeel vooz suspect gehouden sal werden/ dewijl alle saecken
 vande Admiralliteyten by dese teghenweerdighe werelbt daer vooz
 gaen/ doch sulcks onaenghesten/ sal ick evenwel recht vooz zee gaen/
 en naer de waerheyt ghetuyghen van 't gheen ick ghehoort en gesien
 heb/ want niemant kan de weert oft hy gaet daer mede om de heert.
 En ick meen dat ick hierin veeler menschen ooghen ende verstant sal
 openen/ die noyt te voren de saecken soo sullen hebben inghesten. Het
 is te bedraeffijck dat de reden/het treffelijckste daer mede God/ buy-
 ten de ziele / den mensch heeft begifticht/ ende daer mede wy vande
 beesten zijn onderscheyden/ so qualijcken by de meeste hoop der men-
 schen werdt ghebruyckt/ daer wyt de dwalinge ontstaet/datmen veel
 eer een saeck berispt oft haet/ eermen de selve kerns / datmen date-
 lijcken pets geloofst sonder datmen 't selve op de slyp-steen van 't oor-
 deel wette/oft aende toetssteen van 't verstant beproebe/het welck de
 gheleerde Seneca wel ten rechte heeft inghesten als hy seyd / datter
 gheen smoeder bewijs en is/ als het segghen en 't ghevoelen van 't ge-
 meene volck. Niet sonder bozsaecke heeft van de mensche zijn Heere
 God te danken/ die alle passien aen een zijde stellende rechtelijcken
 sijn verstant en reden in het oordeelen van een sake weet te gebuy-
 cken/het welck ick hope in dese sake te doen/ als mede alles punctue-
 lijck bewijzen/soo ghy naerder bewijs mocht begheeren. Omdat te
 komen tot de principale saecke / Soo dunckt my dat de veranderinghe
 die over de Zees-saecken ghesocht wert/ ghesundeert is op twee
 pylaren / te weten/ de disorde / die op de Zee en onder de Admiralli-
 teyten is geweest/en de quade mesnage die daer aen bast geweest is/
 waer vooz den venen beweecht werdt te roepen datmen behoorde een
 beter ordre te hebben/en dat 's Landts penninghen meerder behoor-
 den mesnageert te werden / den anderen / een voozslach te doen
 waer by (soo hy meent) 't een en 't ander sal en kan gheremedieert
 werden. Dit zijn voozwaer wel twee quaden/ daer in hoe eerder en
 beter behoort te werden ver sien / waer in vooz al te leiten staet dat
 de versieninghe gedaen werde daer 't behoort/op dat anders de vooz-
 schreben oordeelen niet en werden misbruyckt / vooz een goet pze-
 text en colore/ oft daer onder te spelen/ ghehijck/ soo ick heb verstaen
 en hier naer sal segghen/ghesocht en ghedaen werdt: en datmen/ so
 doende/niet en verbalt van quaedt tottergher. De voozslaghen die
 daer ghedaen zijn/ zijn tweederley/den eenen die van wegen de Hoog-
 ghe Ouericheydt (daer van ick met alle respect spreek / en den welc-
 ken ick alle voozsichticheydt toeschijf) voortcomt/en den andere dat
 particulierlijck by d'een oft d'ander geschiet. Doch om vande Hoog-
 loghe te Water en 't doen vande Admiralliteyten recht te oordeelen/
 soo dient ghepennit te worden verhaelt/hoe dat de saecken vande

Pessimum
 argumen-
 tum, vul-
 gus.

Vande on-
 derscheydt
 vande Hoog-
 loghe te Wa-
 ter.

Zee tweeſints genomen en geconſidereert werden/ daer by eerſtelijck
 de ſchepen van Oorloghe/ die ordinaire ghebruyckte werden tot Con-
 voy naer Weſten oft Ooſten/particulierlijck aengeſien werden/ als
 welckers beſtier/ en dienſt niet den Provincien in 't gemeen/ maer
 alleen den Ingeſetenen van Hollandt en Zeelandt/ die by de hui-
 erneren/concerneert en betreft/ ende ten anderen de Schepen/ die tot
 beſettinghe vande Cuſt van Vlaenderen en ter cruyſſinghe van der
 Zee ghebeſtimeert zijn/ghehouden werden voor Schepen die de ghe-
 meene Provincien oft den Generaliteyt aengaan/die daer over oock
 generaliteyts Schepen ghenaemt werden/want de Oorloghe te Wa-
 ter is niet minder een ghemeene ſaecke/ voor de gemineerde Provin-
 cien/ als de Oorloghe te Lande/welcker ghetal in 't Jaer 1628. by de
 Staten Generael en ſijn H: Excellentie is begroot op 35. groote/
 en 10. klepne Schepen / tot welckers intruſtinghe de Provincien
 in het gemeen ſaectijcks als doen beloofden te contribueren twint-
 tich tonnen gouts / dien volghens zijn de voorszreven Schepen op
 die Provincien oock gerepertieert / Welcke onderſchept van Sche-
 pen allen tijdt ſoo hooch is gheacht/ dat de Generaliteyt in geender-
 ſep manieren en heeft begheert oft kunnen conſentieren / dat haer
 Schepen tot eenich Convoy oft buyten haer diſtrict ſouden ghe-
 bruyckte werden/en om noch ſeckerder te gaen/dat 't een en 't ander
 niet in malanderen en soude werden geſmolten/ſo hadden de hooch-
 gemelte Staten Generael goet ghevonden dat de helft van de twint-
 tich tonnen goudts by beſondere Ontfanghers/ buyten de Ontfan-
 gers generael's vande Admiraliteytē ſoude geſolliciteert en niet an-
 ders bekeert werden als tot betalinghe vande ſoldyen ende koſt-
 gelden vande voorszreven 45. ſoo groote als klepne Schepen. **Wt al**
 'twelck ghy wel kunt oordeelen dat alles met goede ordze gheſchiet/
 ghelijck oock daer beneffens alle jaren in het na-jaer oft teghen het
 nieuwe jaer de reſpective Collegien ter Admiraliteyten by de Sta-
 ten Generael beſchreven werden / om te ſien beramen een ordze op
 de beveplinghe van der Zee / daer naer die van der Admiraliteyten
 hun in 't Jaer daer aen moeten reguleren; ſoo dat ſp over 't een oft
 't ander niet en kunnen diſpenſeren / maer alleen zijn Exceuteurs
 van haer Hoogh. Mogh: ordze en reſolutien. Dit alles gheleſt u
 E. wel te onthouden / want de gheheele ſaecke daer op meeſt ſal
 draepen.

Komende nixten p:ncipalen/ſoo dient ghelet waer in dat de diſoz- **vande diſ-**
 dze/daer men oer roept/beſtaet/naer dat ick uyt de ſtraet-gheruch- **ordze.**
 ten hooz/ſoo roeptmen:

1. Dat de Gedeputeerdens in 't Collegie ter Admiraliteyt die
 uyt de Provincien komen/behooren afgheſchafft te werden alſo
 ſp de Zeebaert niet en verſtaen.
2. Dat de Schepen niet en werden gheſonden daer 't behoort/
 alſo de Cruyſſers weynighe dienſt hebben ghedaen.
3. Dat de Capiteyns te langh inde Havens legghen.

4. Dat sy gheen goede beboeren gheuoegh en doen,
5. Dat sy qualijck doende niet en werden ghestraff.
6. Dat de Admiralteyten niet wel en betalen.

Ick gheloope wel dat alles soo niet en gaet als het wel behoorde/maer seght my eens/waer/ in wat Collegie en vergaderinghe/ ja in wat particuliere Hups houdinge sulcks gheschiedt? 'tis noch meerder inde Regheringhe van noode dat men simulere / als het wel van noode is in een particulier hup houdinghe. Oock moet u E. weten dat alle saecken door de verdurventheyt des tijds en onser natueren verballen/ soo dat / twelck op een tijdt goedt en ozdentlijck gheweest en ingheseldt is / daer naer door mis bruyck wel vererghert en verflint. En die sulcx niet en weten en daer in naer haer onbolmaeckthept niet s weten toe te gheben/ die gheben te kemmen dat sy 't beloop van de Werelt niet en verstaen / en door hare indiscretie tot cenigh beleyt ende bestier onbequaem zijn. Edoch ick en wil 't self de sooverre niet favoriseren/ dat ick sulcks toestaende door comitentie de saecke noch soude soecken te verergheren/ maer ick soude van advoijz zijn dat men in sulcke ghelegenthept het mis bruyck en de verballen saecke tot zijn eerste wesen ende bolmaeckthept bracht/ ghelijck in materie van staet by de ouden plagh ghebruyckelijck te zijn.

Dit alles noch overgheslagen/ soo sal ick eventwel de voorszeyden poincten van difordze/ soo veel my betwof ende na de waerhept aenghedient is/ Examineren / en u E. als dan daer over laten oordeelen. Ghy weet wel dat ick niet anders en spzeek als vande saecken van dit Quartier / wat op andere plaetsen gheschiedt daer van heb ick gheen oft weynighe kennisse/ derhalven en moet u E. al mijn segghen verstaen op't gheen in dit Quartier ghedaen werdt/ en naer het selfde oordeelen wat op andere plaetsen gheschiedt. Wat dan het eerste belanght/ van 't wechsepuden vande Provincien. Dat is ghesproecken op zijn Hollandts / die wel gheerne alleen de dispositie over de saecken ter Zee souden willen hebben / niet denckende dat de Oorloghe te water alsoo wel een ghemeene oorlogh is als d'oorlogh te Lande/ en dat de Provincien daer toe mede contribueren so wel hare condopen ende licenten / als haer ghedeelte inde twintich tonnen gouts hier vozen verhaeldt. Doch die alsoo spzeeken/ die en schamen haer niet / oft haer regeer- sucht opentlijck teghen alle ordze te kepen te gheben/ oft den bandt vande Wnie te diffolderen / oft selver den Provincie van Hollandt en des selbes Ingestetenen te berooven van het beneficium dat sy trecken in het equipperen en 't bebaren vande selve Schepen. Want men en moet niet dencken/ dat die vande Provincien in't ghemeen soo simpel en goet sullen zijn/ dat sy hare ghelden tot pet's sulien gheben daer over sy het ghesach niet en souden begheeren/ maer aen anderen in't gheheel overgheben. Ick verseeckere u E. soo de Collegien ter Admiralteyten werden ghedifoldeert / dat ghy sien sult weder een ander Collegie Provinciael jopzrechten/ den welcken sal incumberen de Equippagie en 't beleyt van

Van het wech sepuden vande Sede. pnterders die upt de Provincien komen.

des

des Generaliteyts schepen / oft op yder Provincie sal een schip twee
 oft drie ghepertzicert en ghestelt werden / die daer ober soo veel
 d' Equippage en 'tstellen vande Cappiteynen aen gaet / byze heure
 en dispositie sal hebben. Het welck oock in alle redenen is ghesun-
 deert: want wie kan 'tselvd' anders toeb'hooren als de gheen die
 daer van de Veracks-heer is? Siet u E. wel hoe sijnijes hei die van
 Hollandt dan sullen ghepraer en ghearbept hebben / dat sy de pze-
 minentie van 't Collegie ter Admiraliteyt / daer van nu drie aldaer
 resideren/verliesende/d' Equippage en al 't woordeel dat haer Inge-
 setenen soo in 't bevaren als 't lieveren en timmeren vande schepen ge-
 nieten/sullen moeten en komen te missen? behooren sy niet eerder soo
 sy de sacken vande regheringe wel in sien/verblijt en vergenoecht te
 zyn dat een vande Collegien Provinciael / als daer zyn die vande
 Admiraliteyten / in hare Quartier resideert / daer in sy ses a siben
 stemmen teghen een hebben / en daer sy soo 't alles aen een Collegie
 Provinciael comt maer een stem sullen hebben ober de gantsche
 oorloghe ter Zee / ghelijck sy hebben inde vergaderinge vande Sta-
 ten Generael/ vande Raedt van Staten / vande Generaliteyts re-
 ken-kamer en meer andere? Ick verstaet dat de saecke al onder ce-
 nighe Magistraten vande Steden van dit Quartier begint gheap-
 pzeheerdeert te werden/die selve eerst beleyders gheweest zijnde / om
 de Collegien ter Admiraliteyt te destitueren/nu aldermeest de selvige
 soecken te mainteneren. En dat is 't geen het publyck voorstaet/ daer
 van ic te bozen heb vermaent/ is medebeyngende/daer by alle de Ge-
 neraliteyts Schepen oft in Goerede oft in Hollandt alwaer het sijn
 Princelijcke Excellentie soude goetbinde aldergereest en dienstichst
 te zyn/souden ge-equippeert werden. Het welck die van Hollandt al
 immers so wel behaeght/oft behoort te behaghen/als de Heeren van
 dit Quartier soude doen/ so men sustincerde dat tot Medenblich/om
 dat het naerder aen Texel en 't Vlie gelegen/en dienvolgens om upt
 te loopen en aen te komen ghereeder is/alle de schepen van dit Quar-
 tier behoorde ge-equippeert/ghetimmert/bemant en ghebiectualieert
 te werden. Hoe blindelijck staet die dan naer het ey/en hoe spreekt
 sy upt een doncker blindt venster / die by sijn perticuliere voorstaet
 alle de schepen van oorloghe sonder onderschept/daer onder des Ge-
 neraliteyts schepen mede zyn/aende Magistraten vande Steden oft
 ghetrouwen Directeurs wil brengen/den welcken niets meerder en
 is gerecommandeert en ter herten gaet als dat de Coopvaerdysche-
 pen wel werden beschermt en bewaert/en de Zegaten van Hollandt
 bezijdt/ daer toe sy de meeste Schepen souden ghebruycken/alsoo sy
 oordeelen dat het besetten vande Cust en 't kruspen daer ontrent/
 meerder tot bezypdinghe vande stroomen vande Mase en Zeelandt
 dienen/ dan tot bevepsinghe vande Zee. Ick meen dat het niet die
 groote krijters van Hollandt sal gaen als met de Mont/ die een been
 in sijn mont hebbende aende wal vande sloot in 't water een grooter
 schadulve daer van siende / en in 't vallen laten van sijn been daer-
 naer

De Steden
van het
Hoorder
quartier te
ghen de Ad-
miraliteyt

naer happende / beyde verloor / en soo doende sullen sy een roede tot
haer epghen lijf ghehaelt hebben / daerover het naklaghen niet sal
woorden. Verwondert ghy u daerover dat de Magistraten van
de Steden 't Collegie van dit Quartier soecken te niet te doen! En
braecht ghy aen my daer van de redenen? Ghy schijnt niet uwe
woorden in uwe Messive sulcx te kernen te geven / en ick wilde lie-
ver dat u E. 't selfde een ander vzaechde / die daer van u beter onder-
recht of upt de handelinghe der Menschen beter boozfegginghe oft
uptleggingh soude kunnen doen als ick. Evenwel om dat ick uwe
brieff dese saecke aengaende / volcomentlijck sal beantwoorden / soo
sal ick daer naer gissen. Ghy weet immer s wel dat alle Menschen
gheneghen zijn te regheren / en dat pder daer in soeckt de grootste te
zijn / want niemandt kan hem met het sijn bergheneegghen / en gelijck
dat selve alle Menschen is aenghebozen / so is mede het soo ghelegen
met die gheen die inde regceringhe zijn / dat sy qualijck permant hoo-
gher moghen neffens haer lijden / voozmannelijck daer het soo ghele-
ghen is als in dit Quartier. Waerby ick segghen wil dat de Bur-
ghmeesters der Steden deses Quartiers / daer over sy Absolute
Meesters en Regheerders zijn / haer duncken laten datter niets in
't selve Quartier behoort te zijn oft ghedaen te werden daerover sy de
dispositie mede niet en souden hebben / en alsoo de Heeren vander Ad-
miraliteyt op hare instructie / by de Staten Generael ghearrresteert /
besoingneren / soo is het dat de selve Heeren vande Collegien daer in
haer gaerne souden mainteneeren / en achtervolghende har en redt /
aen gheene Steden in 't particulier ghebonden zijn. Waer in soo de
boozschreven Magistraten, indien sy niet ordze (ghelijck behoort en
vooznamelijck Reghenten toecomt) wilden gaen / en meerder machts
aen haer en minder aen die van der Admiraliteyt ghedefereert heb-
ben / soo moesten sy te weech brenghen / dat der Collegien Instructie
behoorlijcker wijsse werde verandert / en sulcx den Admiraliteyten
aengheschreven. Maer dewijle 't selfde niet wel en soude kunnen ge-
schieden / soo soecken sy de macht te usurperen op sulcker wijsse als
somwijlen gheschiet. d' Exempelen daer van sal ick wel wijghen / op
dat ick niemandt en beschuldighe / die ick anders tot deel in 't getal
soude kunnen allegeren. Dit is / soo ick meen d' boozsaecke waer in
ghy kunt bespeuren dat sy dooz een particulier en niet ghemeen oo-
ghemerck werden ghezeben: want 'tis s waer dooz een Regent in
een Stadt daer sy hem inbeelt Absolute Meester te zijn / te moeten
staen en sijn onderdanen te stellen onder 't beleydt en judicature van
een meerder. Ick seggh dooz een particulier oogghemerck: want
een ghemeene kan het niet zijn / dewijl sy daer in dooz hare Gedeput-
teerden die sy upt pder Stadt / in 't boozschreven Collegie hebben
sittende / alles kunnen doen 't gheen sy tot dienst der lande sullen be-
binden te behooren / alsoo sy de meeste stemmen althijt als sy willen /
kunnen maecten. Welck particulier oogghemerck van reger-
sucht noch volcht een tweede / te weten dat sy de macht hebbende / tot laste
van 't

305
1260
2980

ban't ghemeen hare onderdanen meerder souden moghen beneficie-
ren / t'zyp in het Convoeren bande Schepen en 't'gheb'zupcken bande
Schepen van Oorloghe / oft in andere saecken / daer in ick wel heb
hoozen segghen (doch niet wetende oft het waer is / en sulck oock
niet ghelooende) dat sommighe Magistraten soo p'berich zijn dat
sy wel het Landt souden uytputten om een haerder Angheleeren te
he'pen. Wat een goet beleyt souder dan zijn by de Steden so de E-
quippagie aen haer quam. Inder soub' om seerst trecken. Den ee-
nen soude dit / den anderen soude dat willen / p'der soude zijn deel
te cort komen / d'een soub' soecken te behouden dat sy heeft / d'an-
der soude gaerne meerder Equippagie hebben / de derde soude gaern
wettijck bevestighen 't' gheen sy van selfs heeft ghesurpeert. Men
soude van een Collegie ses a seven maecten / want p'der v'zoetschap
sulck een soude representeren. Men siet dat het nu qualijck is te
doen om een Collegie p'rechts en tusschen stocken te leeren gaen / hoe
soude het dan kunnen zijn / daer p'der hem soo veel soude inbeelden te
zijn / als het ghehele Collegie nu is? Wat ontsack soude de Genera-
liteyt ober alsulcken hebben / in het bestier van de Schepen? Wie
ouder haer soude zijn Schepen die hier en daer tot dienst haerder
Coopbaerdye-Schepen souden zijn ghehouden / eerst willen op de
beurs' b'zenghen? Waer souden alle de v'zoetschappen daer over by
een vergaderen? Seght ghy dat sy sulck souden doen by Ghedepu-
teerdens uyt den haren: wel soude het dan mede niet een Collegie
zijn / als het nu is / daer in hare Ghedeputeerdens de meeste stemmen
kunnen maecten? Somma / sy souden den hont / als is gheseyt / ghe-
lijck zijn / meende het alles te cringhen / souden sy het alles verlie-
sen: oft het verkerijghende soude alles ten ballestuer loopen / en soude
het verloop en 't'verbal metter tijdt veel grooter zijn als het nu met
de Collegien is / en soude het redressement dienbolghens te swaer-
der vallen. Ten doet niet tot de saccke dat (soo ghesepdt werdt) de
Provincien defectueus blijven hare quota op te b'zenghen / want by
alsulcke voorslaghen als daer nu ghedaen werden / wert daer gepre-
supponeert en vast ghesteldt dat de Provincien haer quota jaerlijcx
souden voldoen / en soo men haer wilde affschaffen / soo moesten haer
gheldt oock niet begheeren / en most Hollandt dan alleen alle de ghel-
den daer toe furneren / 't'welck voor die van Hollandt niet en is te
doen / als de welcke het swaer genoegh valt het sijne inde twee Mi-
lioenen te contribueren.

Noch veel minder fundaments heeft het dat gheseyt werdt dat de
Gedeputeerden uyt de Provincien behoorē afgeschafft te werden om
dat sy hem de Zeebaert niet en verstaen; in allen schijn oft de Gede-
p'uteerdens inde selvige Collegien voor Schippers oft Stuerlieden
op de schepen van Oorloghe soude baren / daer toe men lieden nemen
moet die hem dies verstaen. Het is wel te dencken dat in sulck een
Provinciael Collegie wel dickmael wat anders te doen valdt als te
discoueren bande Equippagie / bande zeplaes / van het timmeren /

Die bande
Provincien
defectueus
in 't' opbren-
ghen van
haer gelden.

Die bande
Provincien
verstaen de
Zeebaert
niet.

en andere ghereetschappen van de Schepen/het welck/volgende der Collegie in tractie/haer Equippagemeeesters incumbereet / die daer over hebben nau regard en opsicht te nemen / dat alles behoorzijck toegae. So veel mijn verstant aengaet / ick soude bycans oordeelen dat die geen aldermints bequaem waren in 't Collegie te residereu/ die niet anders en hadden gheleert als Schepen te Equipperen en 't gebolgh van dien. Maer wat seggen de genen vande Staten Generael/die allen den Collegien de ozdye en 't beleyt van der Zee moeten voorschryven/ en van sijn Princelijcke Excellentie/ die Admirael Generael ter Zee is/ die alle vooz 't meerendeel de Zee en groote Oozlogh-schepen niet en hebben ghesien? En soo die vande Zee-steden van Hollandt alleen bequaem waren om de Zee saccken te regeren/ om hare erarentsheyt/soudbemen dan met geen meerder fundament kunnen segghen/ dat sy inde regeringe te Lande niet en behooren ghebeputeert en ghebruyckt te werden/ om dat sy die niet en verstaent? Deels andere / die onse Regeringhe wat beter insiende mede oordeelen dat het Collegie niet wel kan ghedissolbeert werden / meenen datmen 't Collegie den Equippagie behoort te becomen/en de judicature over alle Wypten/ Prinsen/ misusen en andere questien te bevelen. Waer in de voozsagen oock divers zijn/d' een die wil de misusen vande Capiteyns en Officieren onder een Krijchsrædt vande respective Capiteyns ghebracht hebben / en daer in de Luytenant Admirael van Hollandt doen presidereu/ en d' ander wil (soo als is ghesepdt) het alles het Collegie onderworpen hebben. Even al eens oft de Provincien met alsulcken Appel om daer mede te spelen soude te vreden zijn : oft sy daer mede vooz haer gelt ghenoech berecht soude zijn/hebbende een handt vol usiegheu/ een schijn sonder daer/ een Sonne sonder licht / een vyer sonder hitte. Het welck ick laet staen op sijn beloop / en de wijsheyt vande Provincien bebofen zijn / die wel oordeelen sullen dat de saccken van Justitie odiause saccken zijn. Waer mede ick meen u op dit eerste punt volbaen te hebben.

Wat het tweede belanght / van het seynden ende stieren vande Schepen/daer over en hebben die van der Admiraleiteyt niet te segghen/als die de ozdye daer van vande Staten Generael alle Jaren moeten verwachten/daer naer sy hun moeten regulereu. Ewentwel schijnt het soo met der saccken van der Zee ghelegen zijn / datmen alle man daer in niet eventwel en kan dieren. Als het hier wel is/ dan is het daer quaelijck/ ten is niet wel mogelijck de gheheele Zee/ die rynn ende vreedt is/ te beveplingen. Soo ghy het hier bevaert / soo gheeft ghy het daer te besten / en soo als dan daer een ongheluck gheschiedt/soo roept en erijtmen op de Admiraleiteyt / dat sy haer Schepen niet en doen gaen daer het behoort. In het cozt / het is veel lichter nemandt te berispen dan te verbeteren / en de ghemene man die oordeelt alleen naer de uytromste en niet naer het gheen daerom dit oft dat is oft werdt ghedaen / daer over sy dickmael de kracht

Kracht van dit Deersken moeten bezoeven :

*Careat successibus opo
Quisquis ab eventu facta probanda putet.*

Op het derde dat de Schepen te langh inde havens legghen/daer in moet ghy distinctie maecten / oft het gheschiedt binne oft buytens Landts. Wat binne landts aengaet/daer in (naer ick hoorze / hebben die van der Admiralteyt een Article in haren articul-brief / dat soo wanneer een Capiteyn die ghemonstert is / langher als vier daghen niet sijn Schip aen de wal oft op de reede blijft leggen tot het innemen van sijn victualie ende anders / hy de overige dagen / die hy langer buyten noot leyt / aen cost-gheldt en soldye (als oock den ghemene Matroosen) verliest / die hem aen sijn reekeninge werden afghetrocken/daer teghen hy weder die daghen ghemiet tot sijn boozveel / die hy in't vzoegher afzeplen daer upt kan ghewinnen. Het welck alle Jaren in dit Quartier ghepractiseert wert / als oock dat de Capiteyns in het Schoonmaecken inde havens comende / secheren tijdt werdt voozgheschreven inde welke sy weder moeten ghereet zyn/en op dat het Landt noch eenigh dienst in die tijt soude mogen genieten / soo werden de Matroosen van 't selve Schip daer toe ghehouden dat sy hem epghen Schip moeten ontlossen en laden / en voozts in het Schoon-maecten in alles de handt bieden / oft soo sy sulcks niet en doen / soo werdt het tot haren costen by-wesen van haer aen andere tshouwers bestedicht vooz een somme gheldts / die welke ten tijde vande generale betalinghe haer van hare soldye werdt afghetrocken. Het welcke ordze ick u laet oordeelen oft die van der Admiralteyt niet en moghen volstaen soo veel aengaet van het leggen vande Schepen inde havens. Wat het legghen v langht in Texel oft 't Vlie / in de gheleghenthey van dees moeten de Capiteyns ghelijck oock gheschiedt / haer onderwerpen de ordze en 't ghebiedt vande Commissaris aldaer / die naer 't sych der saecken daer in disponeert/en inde gheleghenthey van genen / wachten sy niet ordze naer de windt en de Schepen die sy sullen Convoeren / twelck alles ghereedt zijnde / sy oock datelijck Zee nemen / sonder dat in Jaren en daghen daer over eenige clachten zyn gekomen en geweest. Maer ter contrarie is wel ghebeurt / ghelijck ick onderrecht ben / dat de Commissaris op 't Vlie wel gheklaeght heeft / dat de Directeurs Schepen sonder wachten op sijn bevel ende ordze in het uytseypden vande Schepen van Oorloge/daer over hy ozzentlijck en wtteelijck is ghesielt / sonder ordze upt ghezeplt / en wegh gegaen zyn. Oft dat wel ghedaen is laet ick den ghenen oordeelen die weten hoe noodich dat de ordze in alle en vooznamelijcken in Oorlogh-saecten behoort achter-volght en onderhouden te werden. En dit is soo veel 't gheen binne Landts aengaet: Wat nu het legghen inde Haven buytens Landts betreft/daer in moet ghy weder distingueren/en onderscheyt maecten/

Op het legghen inde Havens.

Der Directeurs Schepen gaen upt sonder ordze.

maecken tusschen Schepen die tot Controy van andere Schepen dienen/en die op de Cust van Vlaenderen en ter crupssinge van der Zee zijn geordonneert. Belanghenbe de Controy-schepen/ daer van gaen eenighe ter plaetse / alwaer sy Commissarissen oft Commandeurs binden/die op het uytgaen en 't wech seyn den vande selve ordze sselien/soo sy tot dienst der Landen verstaen te behooren / als daer is in de Sondt/en onder de Dussen / alwaer sy des voorszreben Commissarissen en Commandeurs ordze moeten achter volghen/en so sulcx niet en gheschiet/soo werden de ghebreckighe daer ober naer behooren aenghesien ende ghestraff / ghelijck oock ober 2. a 3. Jaren een Capiteyn / die buyten consent vande Commandeur vande Disscherre was afghezepl't/daer ober als oock om eenige andere cleyenicheden meer wierde gedepozteert. Eenighe gaen daer sy alsulcken niet en binden/ als naer Franckrijk/ naer Enghelandt en elders / die welke gemeenlyck met alsulcken last gearcompagneert gaen dat sy de selvighe Schepen/soo drae sy weder claeer zijn / wederom moeten Controyeren/ en indien sy daer in nalatich zijn/ soo werdt daer ober naer behooren oock straf ghedaen. Waer in ick wel ghemerckt heb dat d'onbolmaecktheit vande mensch domineert / en de passie niet weynich plaetse ghegheven werdt. Want ghy moet weten dat de saecken ter Zee soo verre gheloopen zijn / dat het onmoghelijck bykans is dat een groot-schipper yets goedts van een Capiteyn spreke / en soo het naer haer sin mochte gaen/soo soude men alle de selvighe Capiteyns wel dienen te hangen. En om sulcks beter te kunnen verstaen/soo sult ghy weten/dat in cas voorszeydt / terwyl de Capiteyn van het Oorlogh-schip naer de Coopbaerdpe-schepen wacht/het wel ghebeurt dat 't een Coopbaerdpe-schip eerder gereedt zijnde als d'ander/die ghereede om weder broegh aen de merck in 't Land te zijn/den Capiteyn dzinghen en constringeeren om met haer Zee te nemen / sonder aensien oft sy de meeste hoop uyt kunnen maecken dan niet / en onaenghesien de last aen den Capiteyn / om alle de schepen die hy daer ghebracht heeft wederom te Controyeren/ ghegeven. Waer ober als de Capiteyn dan swaricheyt maect/seggende dat hy naer d'andere/volgende zijn last/ mede moet wachten/ soo roepen de eerste Schippers over zijn hals dat hy niet uyt de Haven en wil/ en dat hem haer lieder bescherminge niet schijnt aen te gaen/ daer van ick eertijds gesien heb dat eenighe Schippers/ op Zee een ongheluck dooz het wech zeplen sonder Controyer ghekregghen hebende/den Capiteyn by hare attestatie onder eede beschuldicht hebben/willende dat by die van der Admiraliteyt daer ober soude straffe ghedaen werden/het gheheele Landt met sulcx een gheruchte verbullende/daer een weynich tijts by overcomste van d'andere achterghebleven Schippers weder contrarie attestatie onder eede van verschepden Schippers ghegeven wierde/ dat de Capiteyn niet onwillich en was gheweest in Zee te gaen / maer alleen ghesocht had zijn last te volghen en alle de Schepen te ghelijck wederom te Controyeren.

bopereu. En onder tusschen de saecken bande Capiteyns verdacht zijnde/werdt de loghen gheloofst/ die vander Admiraliteyt daer booz aenghesien dat sy de quaedt-doenders niet en straffen / en dat sy den Capiteyns de handt boben 't hooft houden/ &c.

Wat nu belangt de Schepen die op de Cust van Vlaenderē en ter krusstinghe vander Zee zijn gedestineert/ die zijn gemeenlyck onder haer Commandeur bescheyden/ wiens ordze sy moeten nabolgen/ en soo de selve langher als de noodt vereyscht / in eenigh Haven legghet/ welck uyt de Journalen/ by de Schryvers ghehouden/ althijt naghesien kan werden/ daer ober werdt de selve gecensureert naer behoozen/ ick en weet oock niet dat in jaren ende daghen daer ober in dit Quartier eenighe clachten zijn gheweest. Dat men het redyffement van daer wil soecken/ dat is nodum in scirpo querere, en 't heeft niet om 't lijf/beel minder is dese saccke soo important datmen daeromme de cost-ghelden (ghelyck by sommige boozgeslagen wert) souden by andere als by de Capiteynen laten doen / want men sich niet moet laten inbeelden dat die de cost versozghen soude/het selve sonder profijt souden willen doen/ de Coopluyden zijn sulcks oock niet ghewent/ maer souden het selve den Lande wel weten te reekenen / en even verre sy daer van niet prompt en werden voldoen/ gelijk byten twijffel soude gheschieden/ soo souden sy haer reekeninghen/ tzy in't leveren bande victualie / daer ober als dan de mutinatie bande Matroosente verwachten soude staen / oft in het eyffchen van hare interessē / daer by de Lande oock grootelijcks soude werden beswaert/wel weten te reekenen. Noch veel minder soude ick achten dat die vander Admiraliteyt de victualie soude versozghen / alsoo het meerder confusie in hare saecken soude aenbrengghen / en sulcks oock gheen werck en is om by publycke personen te doen. Dus soo verre van het derde.

Wat nu aengaet het vierde/ dat de respectieve Cappiteyns gheen debitoir ghenoech en doen. Daerin moet ghy weten dat het debitoir tweederley is / niet sichtbaer oft niet blyckelijck / en sichtbaer oft blyckelijck. Onder de ontsichtbare stel ick datter Cappiteyns door het Conbopereu den Vpandt sulck een schrick aenbrengghen / dat hy selden onder de vloot eenige schade doet/ oft hem begeben ders/ welke Oozlogh-schepen daer niet by wesende/ soude datelijck de vpandt op alle havenen en stromen op 't uytloopen der Schepen acht nemen ende passen/ soo datmen mach segghen dat de oozlogh schepen daerin goede dienst/ dat is/ debitoir doen. De sichtbare noem ick als wanneer onse Oozlogh-schepen op die vanden Vpant pets attenteren en eenighe Schepen daer van vermeersteren/ oft haer koopbaerdpe schepen soo sy bande Vpant besprongghen werden/ tegen 't ghelwelt septelijck beschermen. May en ghedencht niet datter in langhe jaren pets is te segghen gheballen op eenich Capiteyn van dit quartier (daer van ick alleen spreek) die hem in het Conbopereu en 't beschermen sijner Schepen teghen den Vpant gualijcken soude hebben ghedragghen/

Wande victualie aen Coopluyden te brengen.

Van het debitoir bande Capiteyns.

Van het es-
quadze dat
crupst.

ghen/ dit dan soo zijndel/ soo ran men den Capiteyns met recht daer
in dan niet beschuldighen. Wilt ghy de kruspffers aensien/ die zijn
alhier vier groote Schepen met een Lacht Kerck geweest/ dewelcke
binnen haer district kruspffende/ 'tself de allen tijdt hebben gesupbert
ende belwaert/ dat daer in gheen schade en is ghedaen/ en hebben de
Wpandt van dese Landen gheweert / 'twelck niet en is te verwon-
deren/also (ghelijck gheseyt wert) de ordze bande beplinghe vander
Zee 14. daghen daernaer dat sy bande Staten Generael is ghear-
resteert/ tot Wynercken in d'uck te koop wert gheselde/ daer upt
die bande Wpandt het district bande kruspffers wetende / haer daer
bupten wel woren te houden / daer by zijn de Schepen soo groot en
't ghetal soo kenbaer dat sy den Wpandt tot een baecken in de Zee
kunnen dienen. Oft nu sulck een kruspffen goet is/ dat en staet by die
vander Admiraliteyt niet te verantwoorden / die (moghelijck) soo
haer Wdijns mocht ghevolcht werden/ de Schepen op sulck een ma-
niere niet en souden doen varen. Want de selvighe Schepen bupten
haer district hun sonder expres consent bande Staten en sijn Win-
relijke Exellentie niet en maghen begheven. En also de voorszey-
ven Schepen haer district supber houden / soo kan gheseyt werden
dat sy dienst en devoirs ghenoech doen / alhoewel sy juist het geluck
niet en hebben dat sy den Wpandt daer aentreffen. Want die doet
wat hem bevolen is/ die heeft volghedaen. Datmen ebenwel merk-
elijcke en sichtbare devoiren wil ghedaen hebben/ en dat men daer-
in seght dat de Capiteyns den Wpandt niet en soecken / dat is wel
dickmael gheseyt maer noch niet (dat ick weet) betwesen/ en soo sulcx
al ware/ het en soude niet verborzghen blijven / de Watroosen selver/
die ghemeenlijck wel willen bechten/ souden 'tselfe ghenoech aenden
dagh bzinghen / en daer soude als dan wel straffe ghedaen werden.
Maer de haet/ daermede een pder tot de Capiteyns is inghenomen/
die doet dickmael per bupten de waerheyt segghen. Wilmen de Ge-
neraliteyts Schepen in't ghemeen aenjen/ die 45. sterck sijn/ en seg-
ghen dat die alle weynich devoirs doen / daer op antwoord ick dat
de selfe bande Schepen niet en werden ge-equippeert/ door oorzac-
ke dat de respective Provincien defectueus en in ghebreke blijven
haer quota inde voorszeyven 2000000. gulden op te bzinghen/ daer
door die bande Admiraliteyten genootsaecht sijn hare Schepen aen
Lant te houden/ oft in plaetse bande Comop-schepen te gebuycken/
hoewel nochtans dit Quartier tot alle tijden sijn volle aental van
Schepen/ volghende de staet van oorlogh / Anno 1628. gh-maecht/
in dienst heeft ghehad. Door welcke wanbetalinghe veel goets
achterwege blijft / 'twelck van alle de Schepen soude te verwachten
sijn/ soo sy op haer district in Zee wierden ghehouden. Ten is oock
niet gheseyt dat als daer al veranderinghe quam inde Zee-saerken/
dat de Capiteyns als dan beter souden bechten. De occasie most
daer toe alzozen presenteren. Godt de Heere most de herten met
vloekmoedighheyt begaven / en de overwinninghe gheben. Met
het

het verachten vande Opant is de Victorie noch niet betaelt. Het
 sijn al voort weerendeel luyden/ die daer in soo hert krijten/ die moge-
 lijk niet en weten dat des Opants schepen d' een met 100/ 150/ en
 d' ander met 200 Man ghemant en naer advenant gemonteert sijn/
 daer onse schepen met 87. Matroosen en eenighe Landts Soldaten
 versten werden. Het volck moet bechten en met de schepen/ en de ge-
 lijckhepdt en gheeft gheenen voordeel. Oock is het met de saecken
 des Zees heel anders ghelegghen als met die te lande/ een wint/ een
 fant/ een mist/ en stilte en meer andere onghelieghentheden kunnen
 dickmael aen een goet ende couragius ghemoot grove beltselen
 gheven. Daerinne de ghemeene man weynich discretie gebuycket.
 Ick heb my laten onderrechten dat het in 't Collegie alhier eens is
 gebeurt dat seckere Matroos (wiens naem ick om redens wil ver-
 swijge) wpt vrese vande straf wnt sijn schip was ghevlucht/ dat op
 de Cust van Vlaenderen onder de vlagge vande L. Admiraal Doyp
 diende/ om dat hy had gheseyt dat de L. Admiraal voornoomt/ so hy
 had ghevilt seckere Dupinkercker oorlogh-ship wel had kunnen
 aborderen en veroveren : en quam hem begheven onder faubegarde
 van 't voorszreven Collegie/ met presentatie om sijn segghen daer
 naer breeider te bewijfen/ maer naderhant vande Cust en de gronden
 aldacr onderrecht sijnde/ quam hy de Heeren van 't Collegie aendie-
 nen dat hy seer qualijcken had gheseyt en gheoordeelt / door dien hy
 nu was onderrecht en verseeckert datter een banck noch was tus-
 schen des voorszreven L. Admirals en des Opants schip gheveest.
 Dit is al eenige Jaren geleden/ en ick sal u nu noch verhalen 't geen
 inde Versts verleden is ghebeurt. Secker schipper/ ghenaeamt N.
 Tol (soo ick meen) wpt gherust vande Belwinthebbers vande West-
 Indische Compagnie op 't schip ghenaeimt den Otter/ ghenomen by
 die van Dupinkercker/ had wel ampel aende Belwinthebbers ghe-
 schreven / die de selve messibe hadden ghesonden aende Staten Ge-
 nerael/ dat onse oorlogh-schepen tot 6. 7. a 8 sterck/ den Admiraal van
 Dupinkercken / met een storm seplende/ daerin de voorszreven
 schipper wpt sijn schip was overgeset/ hadden kunnen vermeesteren/
 maer dat sy met opghegijde seplen laghen / en 't voorszreven schip
 onberhindert naer Dupinkercken lieten varen. Dat sy mede 't Jacht
 den Otter/ by de Opant vermeestert/ aen anker hadden sien leggen
 sonder daer naer eens te hebben gheraect. Voorwaer het zijn groo-
 te saecken / en men soude bykans een afkeer krijghen vande Capi-
 teyns. Doch het is te bat gheloghen/ die sulen al doen wil/ die moet
 met de gheek overlegghen hoe hy het op eten vande kerffen excuseren
 sal. Het is daer naer seckerlijck bevonden dat het Jacht den Ot-
 ter noyt by haer is ghesien/ en dat het schrijven vande voorszreven
 Schipper een verdichte leughen gheveest is. En so veel tander aen-
 gaet/ daer van is de wae rheydt/ dat onse Schepen met Keyne seplen
 Conboepden een van haer die door harde storm masteloos was
 gheraecht/ om niet by de Opant/ die doenmaels met eenige Schepen

in Zee was gheloopten/ achterhaelt te werden/ en dicht by 't Landt zijnde/so wierden sy gewaer een masteloos schip/dat sijn courx naer de Vlaensche havens was settende / sonder te weten wat het booz een Schip waer/waerop onse Schepen doen alle haer seplen en wat eenighsints goet kunde doen bysetteden/maer. alsoo de Wyandt van hoogher afcomende als onse Schepen / de hooghte van seckere banck passeerde/daer onse Schepen niet konden boben zeplen/so is 't ghebeurt dat hy haer ontquam / daerover de Commandeur Jan C-vertsz. (die men wel behoorde dooz sijn goet exploit onlanghs ghedaen/toe te vertrouwen dat hy met sijn 6 a 7 Schepen een masteloos Schip soude derben bestaen te bebecchten) soo moeylijcken was dat het niet en was te segghen. Siet/waerde Wyandt/ hoe verkeerdelijck en onsecker dat van der Capiteynen handel meest werdt ghesproocken. Doch ick wil hier mede niet excuseeren de wandvoiren die by onse Oorlogh-schepen inden verleden Jare zijn ghedaen/daer alle des Wyants Oorlogh-schepen by een waren. Daer ober is recht uytgesproken: Hoewel sy seggen/dat het Water te hol schoot om te aborderen/ dat eenige Schepen/ als moetende haer ijwaerste stucken gebuycken met overbloet van water soo wierden beswaert dat sy t'elekens hare stucken moesten ontladen/dat eenighe haerder Schepen/ de stenghen afgezept/en anderen de zeplen wech gewaeyt waren / doch hoe het is oft niet / dat is den Rechter ghebleecken. Alle aenslagghen en ghelucken altydts niet eben wel. Godt die der menschen herten regheert/heeft het niet ghelieft ons daer in victorie te verleenen / als het sijn goede wille belieft/ sal hy het wel ten besten bestieren. Doch in alle ghevalle kunnen als sulcke wandvoiren den Heeren bande Collegien niet verweten werden/ den welcken het al immer so leet is/als het pemandt kan wesen.

Van het
straffen van
de Capi-
teyns.

Wat nu het vierde belanght/dat van de straffe spreect. Daer in weet een yder veel te segghen / en soude gaerne naer sijn passie den Rechter doen oordeelen / die nochtans voorzichtigher zijnde als de ghemeene man/wel weet dat hy het gherechte niet den mensche maer den Heere hout/ dat hy de veelheyt niet moet nadoelghen tot den boosen/noch om de volckeren wille van het rechte af wijcken. Ghelijck gheschreven staet Exod. cap. 23. vers. 1. 2. 37. Levit. cap. 19. vers. 15. 16. Paral. 2. boeck cap. 19. vers. 6. en 7. De Rechter moet alle passien ter zijde stellen/en soo rechten/ als hy van Godt gherecht wil wesen. Daer is inde regheringe niet hooger en beswaerlijcker/en dat Godt den mensche meer recommandeert als de Justitie. 't Is eens ghebeurt dat secker persoon pemandt berlaghende aen den Keyser / en siende dat de Keyser niet en wilde daer op recht doen sonder d'ontschuldighde bande aengheclaegghde te hoozen/daer op teghen de Keyser septe/soo de ontschuldighde ghenoegh is / Heer Keyser / wie sal dan immermeer schuldich ghevonden werden : Waer op de Keyser datelijck antwoorde/ soo de beschuldighde ghenoegh is/ wie sal dan opt ontschuldich ghevonden werden. Daerom werdt wel te rechte gheseyt.

ghesent / non qui accusatur sed qui conviniatur reus est, dat is / niet die beschuldicht / maer die van sijn misdact overtuyghyt werdt / is strafbaer. De straffe dan moet den Rechter bevolen sijn / den welke alles bekent zijnde / beter weet te oordeelen vande saken als die buyten de rechtbank sijn. Een pder moet daer in zyn conscientie bezijden: Mogelijck en behaecht het den gemeenen man niet het vonnisse dat nu by de ghedelegeerde Rechteren inden Hage over de Scheyps-capiteynen is uytghesproocken. Men soud' hier wel soo stout durven sijn datmen den voorszreven Rechteren oock soude suspecteren. Epntlijck niemant rechtbeerdich in sijn oordeel als de ghemeene man / dat is / den onberstandighe hoop. Indien die vander Admiraliteyt daer over hadden ghewesen / soo soudt men buyten twijffel haer van corruptie gesuspecteert hebben. Doch wat dit point aengaet / daer over en behoort teghen den Admiraliteyt niet te seggen vallen / dewijl by eenighe voorszlaghen / haer / oock by veranderinge die judicature soude bevolen blyben. Inmers meen ick dat sy soo wel souden rechten / als ofmen haer de judicature benemende een crijghsraedt ordonneerde / die uyt de respectieve Capiteyns soude bestaen / en in sulcker voeghen d' een Capiteyn den ander soude laten veroordeelen.

Wat nu belanght het sefte en 't laeste point namentlijck dat die van der Admiraliteyt niet wel en betalen / daer op sult ghy weten dat hun sulcks leet ghenoech is / en dat het selfde niet ontstaet uyt quade mesnage / ghelijck sommighe willen seggen / maer uyt de quade betalinghe die de respectieve Provincien doen. De Staten Generael / legghende de respectieve Collegien te last jaerlijcks haer Equippagie / volghende de staet van Oorloghe anno 1628. ghearresteert / te doen / hebben dickmael so by schrijvens als by besendinghe die vande Admiraliteyt verseeckert dat daer gheldt soude / by de Provincien opghesacht werden / dat sy daer op staet souden moghen maecken / en haer volle Equippagie doen. Waer op die vander Admiraliteyt sulcks obedierende / in sulcken achter stalligheden sijn verballen / dat dit Quartier alleen vande Provincien van Drieslandt moet hebben tot het jaer 1635. incluyt 539033. gulden / en van Groeninge en omlanden 348354. gulden / makende t'samen by de negen tonnen gouts. Waer van soo de Heeren van 't selve Collegie / niet tegenstaende hun op de staet van Oorloghe jaerlijcx over de 116000. gulden te cort aengewesen is / twee derde parten van het voorszreven ghelt hadden / soo souden sy (soo ick meen) alle hare schulden wel kunnen voidoen. Het welck een teecken moet sijn dat by haer niet qualijcken en is gemenageert. Ep lieve doch / hoe kan men met recht dese quade betalinghe die vander Admiraliteyt te last legghen / daer sulcks niet door haer / maer door 't toedoen vande respectieve Provincien toecomt? Wile de selve disordre soude te verwachten staen / alschoon de Equippagie by andere wierde ghedaen: want de Provincien als dan niet veel willigher en souden sijn als nu. Alsoo de oorzaecke waerom

Vande betalinge der Admiraliteyt.

in de
staet
vande
provincien

sp niet willen contribuieren daer mede niet soude wech genomen we-
 sen. Waer van wy hier naer sullen spreken. Maer wat segg ick
 en klaegh ick over de Provincien? soo ghy de handelinghe van dese
 saecke selver in dit Quartier aensiet / soo sult ghy de Magistraten
 vande Steden niet minder beschuldighen / als sp oft wy de Provin-
 cien doen. En noch wil de particuliere voorzaggher de Equippage
 aen haer ghebracht hebben/op dat (soo hy seyt) alles met goede mes-
 nage ende ordze mach toegaen. Niet tegensstaende dat de Oorloge te
 Water een ghemeeen Oorlogh is / en de penninghen die daer toe van
 de Beconmudeerde Staden van dit Quartier aen die vander Admi-
 raliteyt by de respectie Steden gegeven werden/Generaliteyts en
 niet Hollandts penninghen zijn / want de selve penninghen die van
 Hollandt inde twintigh tonnen gouts / hier voren gheroert/tegen de
 Generaliteyts in liquidatie valideren / soo hout pder Stadt sijn pen-
 ningen evenwel in en betaelt daer mede de schulden die in sijn Stadt
 zijn gemaeet/waer door het comt dat de Capiteyns en de Leveraers
 van Alckmaer en Medenblich veel eerder en prompter betaelt wer-
 den als die van Hoorn en Enckhuyfen / die saren ende dagen moeten
 haer gheldt nalooopen. Soo men met ordze wilde gaen / soo moesten
 ypt de voorszeyden penninghen (dat niet Hollandt / gelyck de voorz-
 slagher meent/maer de Generaliteyt gheeft) de oudtste schulden/als
 zijnde alle ghemeeen/betaelt werden. Wat ordze soude by de Steden
 dan te verwachten staen/soo sp de saecke aen haer hadden / daer sp
 nu/maer half meester zijnde / de ordze vande Generaliteyt daer in
 noch niet en willen achter volghen? En noch moet die van der Ad-
 miraliteyt al die naem hebben dat sp sulcks doen / niet teghenstaende
 sp met lijf en ziel daer teghen zijn.

Van m'sna-
 ge.

Nu come ick tot het tweede lidt / Tweelck van mesnage spreekt.
 Daerin distinguere ick / oft de mesnage is te doen by verminderinge
 van Equippage van schepen / oft dat men de Equippage selver sup-
 nigher en met minder costen doe. Wat het eerste aengae / daer over-
 hebben die van der Admiraliteyt niet te despeniseren oft te despone-
 ren/maer sulcks moet komen van de Staten Generael. Wat aen-
 gaet het tweede / dat is het daer men over krijt / daer van een pder/
 ende voornamelijck de Directeurs grootelijcks roepen/gelyck oock
 de particuliere voorzaggher / die ick meen dat tot Enckhuyfen woont/
 soo om dat hy een staet maecht van alle de Schepen / naer het gheen
 dat het Directeurs Schip aldaer heeft ghecost / als om dat hy alle
 tractementen vande supposten van 't Collegie vermindert/behalten
 des Ontfangers generael's / die een Burger van Enckhuyfen is / die
 hy op 900. gulden laet staen / daer nochtans niemandt aengaende de
 bedieninge/soo veel soude benomen werden als den Ontfanger. Is
 dat dan niet wel een goede mesnageerder? en om datmen ober al soo
 roept om mesnage en ordze / en dat voornamelijck de Directeurs: soo
 sal ick haer lieder voorszach tot Enckhuyfen ghemaecht / en al hepmes-
 lijck / als of het by nacht gheweest ware / malscanderen in d'hant ge-
 steecken/

Van het
 voorszach
 vande Di-
 recteurs.

ftecken/beantwoorden/op dat/quansuys/ by die vander Admirali-
 litept sulcks niet en soude moghen werden ghesien. Die vande Di-
 rectie en sullen met hare mesnage in langhe jaren soo bee' niet weder
 het Lant kunnen doen profiteren/ als sy 't selfde wel schade hebben
 aenghebracht vande tijdt dat sy hebben begoft te equipperen/ want
 daer te vozen kunden die vander Admirallitept/volgens haer Lijste/
 een Mars-climmer en Bosschietter aennemen vooz 8. a 9. gulden/ten
 alderhooghsten ter maendt/ in plaetse dat/doen de Directeur haer
 werck begommen en 11. 12. a 13. gulden een slecht Matroos uytloof-
 den / die vander Admirallitept alsoo veel daer naer 't zedert hebben
 moeten uytbieden/ sulcks dat de ghemeene saecke op 't alderhooghste
 daer in dooz haer toe doen is beswaert / ghelijck doenmaels by die
 vander Admirallitept aende Staten Generael is gheremontstreert.
 Het welck noch al loopt / want het gheen dat eens op eenigh saeck
 werdt gheset/dat comter niet lichtelijck weder af. Het welcke men-
 ge duppende gulden jaerlijcks het Landt heeft ten achteren gheset.
 d' Oorzsaecke die den Directeur daer toe beweeghden / was om dat
 sy kloeck volck wouden hebben / en beter als die vander Admirali-
 tept. Ick en weet niet dat ick oyt gehoozt heb dat het 's lants sche-
 pen van Oorzloghe in 't bechten aende cleynicheydt van 't volck heeft
 gemanckeert. Daer moeten kardoes-opgevers en cruyt-aenvegers
 zyn/daer toe men soo wel jonghelingen als mannen mach ghebzupe-
 ken. Het schijnt dat de voozslagher dooz een duyster glas eens in't
 Collegies saecken moet hebben gesien/want soo het een claer en hel-
 der glas geweest was/soo had hy wel te weten dat het Collegie van
 dit Quartier niet achthien maer 20. Schepen equipperet / behalven
 de pleyt die 't Leger volghet/en de uytleggher in Cerel. Als die sche-
 pen tot Conboy op Costen en Noozweghen/ bijf tot Conboy onder
 de Bupffen / neghen ter wachte op de Cust van Vlaenderen en ter
 kruysunge vander Zee/dat Generalitepts Schepen zyn. Een Con-
 boyer op Franckrijck/een onder de Dogghers/en een Yacht kruys-
 sende vooz de Gaten/maeckende t'samen 20. Schepen. Hy verhaelt
 mede wat de Geromitteerde Raden van Staten deses Quartiers
 in 't jaer 1629. 1630. en 1631. aen die van der Admirallitept hebben
 ghesubsidieert/maer hy en selbt niet wat sy inde nabolghende jaren
 hebben ghegheben. Het hooghste daer van is maer 359655. gulden.
 Doch die van Hollandt en kunnen niet minder oft niet meerder ghe-
 ven als haer ghedeelte inde voozschzeven twintich tonnen gouts/be-
 dragende vooz dit Quartier 368828. gulden/twelck de Staten van
 dit Quartier/volghende 't consent daer over ghebraghen/die vander
 Admirallitept niet geen recht oft ordze kunnen onthouden / gelijk de
 voozslagher meent dat sulcks maer aen haer wille staet. Waer uyt
 blijkt dat de Ontfangh jaerlijcks een a twee ende dertich dupsent
 gulden op 't alderhooghste ghenomen/minder is als de voozslagher
 sept/die het op vier tonnen gouts begroot. Nu dese buyten sach is
 weynich te beduyden / maer het principaelste dat ick daer in heb be-
 merckt/

Van de
 kloekhepdt
 der Ma-
 troosen.

Dande sub-
 sidie der Ad-
 mirallitept.

Van het Equippieren van schepen.

merckt / twelck my by eenighe van die van der Admiraliteyt is aengewesen / dat is dat het schijnt dat de voozslagher het stuck vande Equippage gantschlyck niet en verstaet / waerom het te sozghlycker soude zyn alsulckenden Equippage toe te vertrouwen. Hy bewijst by sijn stat dat op de Equippage/die 't Collegie doet / soo die by Directeurs ghedaen soude werden/soude ober schieten ende geme-nageert kunne werden 141080.gulden. Het schijnt by wat te wesen. Maer op dat ghy de grondt daer van sult kunnen verstaen / soo sal ick u segghen / dat hy in twee saecken grootelycks byuten slaet. **E**erst in't stellen vande Equippage vooz pder schip / twelck hy begroot op 3744.gulden/hy had het wel mogen stellen op 2000.gulden/jac minder / om te grooter overschot en mesnage te hebben. Maer ten is met alsulck stellen noch niet ghedaen. **W**ie is daer die eenichsints de Equippage verstaet / die soude durben segghen datmen een **O**ozlogh-schip vooz een jaer soo van scheeps als oozloghs behoeften vooz 3744.gulden soude kunnen uptrusten / ick weet niet wat ick hier van seggen sal / oft het is des voozslagers onwetentheit/oft het is een practyck van loof heydt om onder dat woorzdt mesnage de Equippage (daer het haer om te doen is) naer haer te trecken : hoewel ick de saecken ter Zee niet en verstaet / soo sal ick evenwel daer van soz sprecken dat ick mijn segghen wil staende houden tegen een pder die daer van sal willen onderrechtighe hebben. **H**et tweede daer in hy dwaelt/is dat hy de 45.Generaliteyts Schepen/die hy seydt dat by de staet van **O**ozloge in **O**ctober 1635.ghereeckent zyn/ te sul en costen 1447513.gulden/ en die hy meent upt te rusten vooz 1262880.gulden/ in sijn reeckeninge stelt op negen maenden dienst/ in plaets dat sy in de voozschyeben staet vooz een geheele jaer gestelt en ghereeckent zyn/sulcks dat het een vierde paert datelijck inde tijdt verscheelt. **E**n de voozschyeben schepen moeten jaer upt jaer in in dienst gecontinueert werden/soo dat de reeckeninghe van negen maenden niet en mach bestaen/ als strijdich tegen de ordze vande **S**taten **G**enerael en sijn **E**xcellentie op het beveplen vander **Z**ee genomen. **W**t dese twee mislagen sal ick u datelijc de 141080.gulden/die gemesnageert soude kunnen werden/doen verliesen. **D**e Equippage van een oozlogh-schip moet op 't alderminste (ghelijck lypden die hyu die is verstaen daer van sullen kunnen oozdeelen) genomen werden op een derde/vande cost-gelden en soldpen. **S**oo ghy nu de soldpen van 80.koppen maentlijck reeckent op 950.gulden/dat al by leegh is / en de cost-gelden op 736.gulden / soo sal de Equippage / op een derde genomen/maentlijck costen 843.gulden / en vooz 9.maenden 7587.gulden. **H**et welck op de dienst van 9.maenden op een **S**chip verscheelt met des voozslagers reeckeninghe 3843.gulden/en op negen **S**chepen/die 9.maenden dienen 34587.gulden/twelck vande voozschyeben 141080.moet afgaen. **W**ie sijn reeckeninge minder maectt als hier is gheseyt/die sal hem bezoghen binden. **D**aer upt wel te oozdeelen is dat de voozslager noch ober uptrusten van schepen van **O**ozloge

34587.gulden.

Oozloze niet veel is ghebruyck gheweest. Want men moet op een
 onghewal mede giffinge maecken/en dat 'teen jaer overschiet/ dat sal
 op 't ander jaer weder te cozt komen. Neemt de 3843. vooznoemt
 vooz d'andere 9. Schepen die een jaer langh dienen/ twaelf mael/ soo
 sal daer upt komen 46116. gulden/ 'twelck al mede van de voozschze- 46116. gul-
 ven 141080. gulden moet afgaen/en reeckent nu de soldpen ende cost- den.
 gelden vande selve negen Schepen drie maenden langer/ 'twelck be-
 dragen sal/naer de voozgaende soldpe en cost-gelt 45522. gulden/dat 45522. guld-
 al mede vande 141080. gulden moet afgetrocken werden. Voortz so den.
 hebben de voozschzeven Generaliteptz Schepen pder ordinaire 20.
 Landtz soldaten daer van 't landt de cost-gelden moet betalen/ daer
 op de voozslager niet eens en heeft ghedacht/de welcke ghereeckent
 tot 6. stupvers daeghs van cost vooz twaelf maenden/ sullen beloo- 25120. guld-
 pen ter somme van 15120. gulden / dat mede onder de voozschzeven den.
 141080. gulden moet gereeckent werden. Welcke vier parthpen die
 hier aende zijden uptgetrocken staen/en die by de costen van Equip-
 pagie in 't generael moeten ghecalculeert werden/ sullen bedraghen
 141345. gulden/essen 265. gulden meerder als de voozslagher meent
 dat gemefnageert soude kunnen werden. Soo hier op geantwoort
 werdt dat alle Schepen niet eben groot/eben sterck gemant/en oock
 eenige Jachten daer onder zijn/daer zijnder weder die meerder ghe-
 mant zijn/soo dat dooz malsanderen ghereeckent/pder Schip op 84.
 koppen soude moeten ghereeckent werden /welcke vier koppen ober
 achtien Schepen/en 10. en een half maendt dienst dooz malsanderen
 gereeckent/noch bedraghen soude 11991. gulden. Het schijnt dat de
 voozschzeven voozslager alleen moet ghereeckent hebben / en dat het
 daer dooz toecomt dat hy sonder waerdt ghereeckent heeft. Soo nu
 gesept wert dat men de Lantz Soldaten wel souden kunnen mesna-
 geren/en de Schepen met minder volck mannen. Al dat selve staet
 aende Staten Generael en sijn Excellentie / daer in alsulcke ordze
 by veranderinge alsoo wel die vander Admiralitept als yemant an-
 ders kan voozschzeven werden. Wt alle welcke reeckeninghe/wel
 te sien is dat de Equippagie van die vander Admiralitept / onan-
 ghesien sy noch soo traegghlyck betalen/ veel minder comt te beloo-
 pen als de voozslagher by forme van mesnage en goede ordze die noch
 voozstelt/wel verstaende als de Equippage op een derde gaet. Ick
 weet niet wat ick vande gemeene man sal oozdeelen/ wy zijn alle ga-
 der rebelycke menschen/en men doet ons /tgheen onredelyck is/ ghe-
 looven. Men roept dat een van der Admiraliteptz Schepen dziemaet
 soo veel cost/ als een Directeurs Schip/ en dat d'een en d'ander zijn
 reekeninghe inden Haegh gedaen hebbende / bevonden is dat de re-
 keninge veel vanden andere verscheelden. Het zijn oude Wijven oft
 kinderen praetjes. Maer ter contrarie sal ick u een heel ander langh
 laten hoorzen: De voozslagher weet noch soo weynich van waer de
 wint waept/hy geest te kernen in 't epnde van sijn voozslagh / eben
 al eens oft die van der Admiralitept vanden waren van 't gemeene
 wel-

Der Admini-
 ralitepten
 costen min-
 der in 't E-
 quipperen
 als der Dis-
 recteurs
 Schepen.

welbaren/dat sy/ siende soo cleyn vrucht van haren doen en so groote achterital aen 't ghemeene best, haer teghen sijn boorzlagh niet en be-
 hoorde te stellen. Het is soo verre van daer dat die van der Admi-
 raliteyt hun daer teghen souden stellen / dat sy ter contrarie in No-
 vember verleden upt haer selver/bemerckende dat de ghemeene man
 niet sulck een onverstandt van alle haer doen was oordeelende / met
 de Gecommitteerde Raden van Staten van dit Quartier / hebben
 gehandelt over het overdraghen vande schepen van Oorloge en d' E-
 quippagie van dien/te weten die 12, die sy buyten de Generaliteyt 9.
 schepen Equipperen / en hebben / niet teghenstaende sy daer op
 voort 8 daer op hebben aengehouden/geen resolutie en afscheyt kun-
 nen becomen. In welcken staet sy hadden gestelt thien groote sche-
 pen ende twee jachten/ even soo veel als die vande Directie (so my
 onderrecht is) wtrusten. Welcker reeckinghe en staet beliep op
 208122--0-- die oock soo leegh en so mesnagerlijck was inghestelt
 dat de boorzschreven Staten / zijnde de Heeren vande Steden den
 welcken men de Equippagie om de mesnager wil gedefereert hebben/
 rondelijck verclaerden dat sy de Equippagie boorz sulck een cleyn
 geldt niet wisten te doen / daer op die van der Admiraliteyt doen-
 maels antwoorde / dat sy het daer op wel wilden aennemen en ten
 vollen volvoeren / ghelijck die sullen kunnen ghetuygen die daer pre-
 sent zijn geweest. En op dat u E. su't mogen sien hoe die ghesteldt
 was/soo heb ick de selve hier onder gheset/ om dat ghy sult daer van
 self moghen oordeelen.

Raminge van 't geen de thien Convoy-sche- pen ende twee lachten Iaelijcx aen Soldye en kost- gelt: Mitsgaders van Equippagie,naer de tijt die sy in dienst sullen zyn, t'samentlijck sullen comen te kosten.

DE groote Visscherye oft de Buyssen zyn van oudts van
 wegen 't Collegie versien gheweest met vyf oorlogh-
 schepen, waer van de costpenninghen, ghereeckent tot 6.
 stuyvers Daechs voor yder hooft, ende ses Cajuyts gasten
 tot 8.stuyvers voor de tijdt van ses Maenden beloopē - 20790-0-0

De soldyen ghenomen, gelijk de selve voor de verhoog-
 inghe zyn gheweest, ende by 't Collegie selfs aen haer
 Hoogh-Moghende inden Iare 1628. overghegheven tot
 840. gulden smaents, bedraecht voor ses maenden - 25200-0-0

De Equippagie vande voorschreven schepen ten hoogh-
 sten ghereeckent, ghelijck de costpenninghen beloopē 20790-0-0
 66780-0-0

23.

Tot Convoy vande Ooster en Noorts-vaeders, zyn ordinarie drie schepen van oorloge gebruyckt, yder gemant met 75.koppen, komen te bedragen voor 8. Maenden, de costpenningen ghereeckent als de Buysfen Convoyers - 16632-0-0

De soldyen ad Idem als de Buysfen Convoyers tot 840. guldens sınaents, voor 8. Maenden, beloopt - - 20160-0-0

De Equippagie als de cost penninghen - - 16632-0-0

Een Schip van oorloghe werr den Doggers toegheleyt, 'twelck gemant met 75.koppen, comt voor thien Maenden de cost penninghen als vooren ghereeckent, te bedraghen 6930-0-0

De soudyen tot 840. gulden Maentlijck, voor thien Manden. - - - - 8400-0-0

De Equippagie ghereeckent soo hoogh als de cost ghelden, beloopt - - - - 6930-0-0

Dé Fransvaeders werdē geassisteert met een goet schip tot Convoy, 'twelck ghemant is met 85. koppen en twaelf Maenden in dienst ghehouden werdt, belopende de costgelden a 783. gulden ter Maent - - - 9396-0-0

De soldye ghereeckent tot 940. gulden ter Maent voor 12. Maenden - - - - 11280-0-0

De Equippagie als de Cost penningen - - 9396-0-0

Tot beveylinghe vande Custen ende Zee-gaten deser Landen, werden gehouden twee Jachten, waer van yder gemant met 55.koppē, het costgelt daer van beloopt Maentlijck 513. gulden voor 10. Maenden voor beyde - 10260-0-0

De soldyen vande Jachten 600. gulden ter Maent voor ghelijcke thien Maenden - - - 12000-0-0

De Equippagie als de cost ghelden - - - 10260-0-0

Het schip, 'twelck Convoyeert den Ossenhaelders, gaet in dienst in 't eerste van April, ende daer naer onder de Buysfen, alwaer het maer op ses Maenden dienst is gereeckent, en moet 2. Maenden langer genomen werden, comt voor soldye ende cost gelt vande selve twee Maenden 3066-0-0

141342-0-0

66780-0-0

208122-0-0

Somma

" **Somma Totalis**, dat naer dese Raminghe de voorschreven 10. Con-
vokers ende twee Iachten, inde tijdt van haren dienst souden comen te
bedraghen, soude beloopē - - - 208122--0--

Ich woude mi wel ymandt eens sien die meenen soude de Equip-
pagie wooz minder gelts te kunnen doen. Soo het waer soude mogen
zijn 'tghen over fraet ghesepdt werdt / daerop niet veel staets is te
maecken / so soude de reekeninghe van der Directeurs twaelf Sche-
pen / die sy inden Haegh overghelevert hebben / verre boven de 3 ton-
nen gouts beloopē. Daer upt volghen soude dat die vander Admi-
raliteyt by mesnage in Equippagie den lande veel meerder profijts
souden aenbrēngēhen / als de Directeurs / die nu middelen van mes-
nage noch selver willen wooz slaen.

Wilmen de mesnage funderen op het verminderen vande schepen /
en het afschaffen vande Gedeputeerdens vande Provincien / dat is
noch heel wat anders. Ider saeck bestaet in sijn volcomenthepdt /
die oock naer de gheleghenthepdt des tijds / en des saecks is ghesoz-
meert. Daermede ick segghen wil / soo men sonder onderschept by
sulck een verminderinghe de mesnage wil soecken / so soude men maer
2 a 3 Schepen moghen Equipperen / en al de raden op 2 a 3 upt het
Collegie doen gaen / maer de saeck en onse gheleghenthept vereyschen
wel anders: de vereeninghe vande 7. Provincien / en de sware Oor-
logh die wy hebben te draghen / en laten sulck een veranderinghe
niet toe. En aengaende de verminderinge van Schepen / dat most op
de beveplinghe vander Zee voozghesteldt werden / waerop de Gede-
puteerdens upt de Zee-Steden alsoo wel ghehoort werden en com-
pareren als de Gedeputeerdens upt die vande Admiraliteyt. Soo
daer beter voozslagghen waren te doen / het most aldaer inghebracht /
geexamineert ende ghedaen werden.

Van het dis-
solveren
vande Col-
legien.

Wat nu aengaet het dissolveren vande Collegien / daerinne vind
ick groote swarichept. Ghy weet dat wy hier hebben een Populai-
re Regeeringhe / daer dooz een yder so bypelyck op de regenten derf
spreeken. Ghy weet mede dat alle Menschen tot veranderinghe
ghenepcht zijn / en hun altijdt inbeelden dat het toecomende beter sal
zijn als het voozgaende. Daerom is in al sulck een Regeeringhe wel
toetesien datmen den byugh niet en legghē tot veranderinghe / daer-
over men daer naer weder byten noodt soude willen gaen. Mijns
oordeels / soude het in onse Regeeringhe gantsch lijk een mislach
zijn soo men al sulck een Generaliteyts Collegie soude afschaffen / en
ghenomen dat het affschafft wierde / en de saecken ter Zee daer naer
evenwel na des ghemeenen Mans sin niet wel en ginghen / wat
raedt soud' dan daer oberich zijn? soude dan alles niet in confusie en
desperaethepdt uptballen? wat eynde kunde dat anders hebben als
onser aller ruine? het Geusen heeft met disordze begoft / en 'toud soo
wel met disordze kunnen eyndighen / naer het bekent veersken.

0-0-111802
011102

Prin-

Principium fuit ab irata plebe tumultus,

Finis ab irata plebe tumultus erit.

Men soude het soo los kunnen maechen datmen het niet weder lichtelijck en soude kunnen binden. Sulcke groote veranderinghe is in een republijck schadelijck en periculens. Ick sie niet waer om datmen al sulck een veranderinghe behoozde te doen. Laet op de saeck wel ghelet werden/en so daer abynsen zyn/ die sullen veel beter en seckerder inde Collegien als in een ander gheleghentheyt kunnen geredresseert werden. Wilmen de veranderinghe so maechen datter een Collegie Provinciaal opgerecht werde die ober de 45. Generalitepts schepē sullen d'opsicht hebbē/en sullen die schepen dan in Zeelant oft in Goerede ge-equippeert werden/hoe sult ghy die van Holland daer toe krijgen? wilt ghyse de respectieve Magistraten neffens de Conbop-schepen opleggen/de Generalitept sal daer geen sintz toe verstaen/en daer sal meerder disordze en minder mesnage zyn. Want de voozschzeben Magistraten / die anders het meeste Collegie als nu maechen / daer mede noch niet te vreden zynde/souden gaern het volle ghebiet ober des Generalitepts Schepen hebben / soude daer dan beter ordze zyn als daer nu is? 'ris grootelijcks bupten gheslaghen. Aber Stadt is als nu alsoo groot dat hy op sijn eyghen authoritept de Generalitepts penninghen tot de particulieren schulden/in sijn Stadt ghemaecht/ en niet tot de ghemeene schulden wil bekeert hebben. Wie zyn het anders die haer dickmaels stellen te ghen de vommissen / en decretten vande Collegien als de Magistraten? wie heeft vooz desen anders belet de invoeringhe van 't Placaet op de wapeninghe en manninghe vande Schepen? wie vande Steden soude willen nabolghen de resolutien vande Staten Generael/ die eenichsintz tot pjuditie van d'een oft d'ander in 't particulier souden zyn ghenomen? Seght ghy/ dat de Magistraten weder andere ghetrouwe Directeurs daer toe souden nemen. So al ghenomen dat souden apperent luden zyn als de Directeurs als nu zyn. Souden die beter ordze en mesnage houden? so moesten sy oidentelijker hare dinghen doen/als sy wel begost hebben. Sal dan de ordze van die gheen komen/die teghen d'authoritept van 't landt 's landts Schepen sochten aen haer te trecken? die t sedert altyt gesocht hebben te vliegghen aler sy vleughelen hadden ghecreghen? die t sedert haer begin qualitate qua. altydt teghen d'ordze van het landt in verscheyden saecken haer hebben ghesteldt en aende Staten Generael geresquesteert? ghelijck de overbloedighe resolutien daer van kunnen uytwijzen/ daer van ick wel eenighe heb ghesien/ daer in de Directeurs werden by de Staten Generael ghedreacht / dat so sy sulcx meer komen te plegghen / dat haer Hoogh Moghende haer in haer particulier daer ober soo souden eensiveren / dat andere daer aen een Exempel soude nemen oft dierghelijcks. De voozslager noemtse ghetrouwe Directeurs. Dat woort ghetrouwe/ moet daer by zyn/

Wande ordze die de Magistrate den / en de Directeurs souden houden.

anderz

anders soude het niet recommenderen: Men soude upt die twoozden kunnen beslupten (contraria contrariorum sunt consequentia) dat die vander Admiralliteyt / den welcken d'Equippagie soude ontnomen werden/niet trouen waren. By wie sal dan meerder trouwicheyts zijn/by perticuliere Coopluyden / die noch dooz haer compoztement soo veel niet by de gemeene saeck oft van die van haer Stadt hebben gemeriteert/dat sy inde Doetschay oft raedt vande Stadt zijn ghehosen/en die dienvolghens noch om 't Landt dienst te doen in 't ghemeen/ noch besonderlych om hun wel te dzaghen in haer bedieninge in 't perticulier eenich eddt hebben ghedaen / dan die ghene die upt de Ziele der regeeringhe hun met eddt verbonden hebben der landt dien / in alle ghetrouwicheydt te betrachten? voozwaer het verskil is te groot. En soo de Magistraten verston den dat alsulcke lieden als de Directeurs de alderbequaemst waren/waerom en depurieren sy die niet in het Collegie? Is hupdendaechs onder de Coopluyden nu sulck een ghetrouwicheydt/en oprechticheydt datmen die alsulck een saeck beter sal toe vertrouwen / en die van gheen ordze en weten te spreeken/als andere die in slandts en oorlochsz saecken zijn ervaren? ick meende dat de werelt van tijt tot tijt verslindt. En ick heb wel ghelesen dat Bartolus/insiende de begeerlijckheyt en bedriegelijckheyt d'r Coopluyden in een sijnder consilien ythroeyt/Eheu! quovadet anima mercatorum? dat is / O wee / waer sal de Ziel vande Coopluyden gaen? het soude in cozten tijt een verwert Collegie zijn. Oft het soude de selve Mannicken met andere Cappen wesen. En inde plaetse vande versadichde soubemen verhogherde wederom aenemen. Men en kan sulck een groot onnemeslach op een aers niet wegghen. Ick en kan niet bedencken wat oorsaeck den Directeurs als de Magistraten om haer die te gheben. Is het een pber tot het welbaten van 't Landt? Passeert dan die pber der Magistraten pber/die eers halven daer vooz te sozghen zijn verobhgicert? wat salmen hier segghen? soomen den regulen van den ouden volghen wil/so moeten de regeeringhe pemaendt opdzinghen die daer vooz vliet. Fugientibus imperium est offerendum want het is datelijck suspect/so pemaent hem blytten noot ergens in wil dzinghen. Hoe wel dat die vander Admiralliteyt niet merder recht en reputaties souden mogghen versoecken dat de Equippagie by haer mocht blyven / om dat het wech nemen vande selve sal schijnen dat sy hun in hare saecken niet wel en hebben ghedzaghden / twelck al considerabel behoort te zijn/aenghestien de Gedeputeerden daer van alle vande vooznaemste der regenten vande Steden ende Provincien zijn/die daerom tot haer onschult by de ghemeente sullen verdacht ghemaect werden/soo zijn sy noch evenwel seer wel te vreden dat de Equippagie by andre werde ghedaen / daerby meerder vrucht en dienst verwacht mach werden / en dat alleen op het verrouwen dat die naer hun de Equippagie sullen doen / hun tot eerlijcke lieden en by een pder

Die vander
Admiral-
teyt soecken
selver haer
de Equip-
pagie te
ontslaen.

pder ghesint en bemint sullen maecken. Dat die vander Admirali-
 tept daer van soecken ontflagen te zijn/daer van heb ick hier te vozen
 u verseeckerings gheschiedaen. Wie weet dan te raden wat dat de Dire-
 ctours daer toe beweecht? Niemandt is goedt oft quaedt sonder re-
 den ende ooghemerck. Ten is oock niet te ghelooven dat yemandt
 sonder eenich ooghemerck sonder tractement perss waerlychs sou-
 de willen doen/en sijn saeck en 't oordeel en de haet vande ghemeente
 onderwerpen. Datmen malkanderen soude willen wijs maecken
 dat sy dooz den pber om 't Landt dienst te doen/daer toe werden ge-
 dzeven/het soude groote sottichept zijn sulchs te ghelooven. Het is
 noch niet meer als te quaedt / dat het publyck by die in regeringhe
 en onder eddt zijn/vooz het particulier ghespreekt mach werden.
 De voorszlagher schijnt beroumert te zijn / dat die vande Admirali-
 tepten tot sijn voorszlagh niet en souden kunnen verstaen / het soude
 moghelijck soo wel kunnen zijn / indien die van de Collegien altijt
 in haeren dienst continueerden/ghelijck de Directeurs doen / en dat
 sy deen en de selven ooghemerck hadden als de Directeurs. Het
 is noch niet verggheten hoe dat de Directeurs het tweede en 't derde
 jaer van haer Directie kuypten om te mogen werden gecontinueert/
 en hoe sy hun aende continuatie lieten ghelegen zijn. Alders ist met
 die van der Admiraltept / die huyden daer inne is/ die is mozghen
 daer wederom upt/en uptgaende werdt sy ghemeenlijck tot een an-
 der dignitent verghen. Daer en is gheen oorzaecke te presumeren
 daer dooz sy om haer particuliers wille souden/ de Equippagie aen-
 gaende/dit oft dat begheeren/oft dees oft die haten/ghelijck de Di-
 recteurs meenen. Ten is oock by een publyck Collegie niet ghe-
 bruyckelijck/noch wijsse Regenten betamende. Als sy gedaen heb-
 ben/'t welck sy verstaen in consciencie tot dienst der Landen (dat al
 haer ooghemerck moet zijn) te behooren/ soo meenen sy te hebben
 volbaen. Nu dit is soo veel het voorszlagh der Directeurs aengaet.
 Dat nu haer epghen saeck ende Directie betreft / dat is een ander
 questie. Soo veel my belanght/ick verstaen dat haer saecke een ver-
 der is vooz die van Hollandt / en dat die van Hollant het hun allen
 tijdt sullen beklagen. Ick sal u 't selfde breeider verklaren. Ghy
 hebt hier vozen gehoozt/hoe dat in 't Jaer 1628. by de gemene Pro-
 vincien tot sijn van de Oorloge te Water jaerlychs is ingewyllicht.
 twintich tonnen gouts/als mede upt het verbolgh ghespeurt / hoe
 traeghlyck de Landt-provincien hare quora opbrengen en betalen.
 En ghy moet mede weten/hoe dat de Provincien daer te vozen noyt
 oft seer ongaern hebben tot de Oorloghe ter Zee willen contribue-
 ren. De oorzaecke daer van is dese: Een pder wil garen soo veel
 van het gheven verlicht en bezijt zijn als moghelijck is/en alsoo de
 Landt-provincien/dat sijn de Provincien die aen de Zee niet en ra-
 ken/aen de Zee-vaert niet en is ghelegghen / soo hebben sy des te on-
 willigher in het contribuieren haer verthoont/maer hebben al/en tijt
 tegghen de Staten van Hollandt ende Zeelandt ghesustincert / dat

Vande Dis-
 recteurs dis-
 rectie en sa-
 ck hoe schas-
 delijck de
 selve is.

De Provin-
 cien onwils-
 lich tot het
 contribuieren
 ter Zee.

men de Convooy en andere onghelden tot laste van de Scheep-vaert / soo behoort te verhooghen / dat daer uyt alle de lasten van de Ooyloghe ter Zee kunnen verballen werden / sinderende de voorszeyden Provincien haer daer op datter in Europa gheen Zee-habens en wieden gebonden die soo wepnich als de Habens deser Landen beswaert waren. Waer teghen de gemelte Staten van Hollandt en Zeelandt met seer goede redenen altydt gesustineert hebben / dat de Zeevaert so veel als doenlijck en dienstlijck was / alreede beswaert was / dat men door elepne beswarenissen anderen uyt het vaer-waeter hadden ghezeven / en daer door de Zeevaert in dese Landen ghebracht oordeelende dat het billicher en rederlijcker was dat de ghemene Provincien pets tot de Ooyloghe ter Zee mede contribuerden / die doch by ghevolgh van het welbaren des Zees mede grootlijck gauberen / en met de ghelden van Hollandt te Lande door d'oorloghe beschermt werden / dan dat alles op de Zeevaert / die nau lustert / en soo tot laste van eenige particulieren ghebracht soude werden. Ick meen niet dat yemant in Hollandt woonende en ter Zee trafiguerende anders sal oordelen / oft de Staten vande selve Lande hebben met alle wijsheyt ende voorzichtigheyt het sustenue van de Provincien wederlept. En dat is alleen de oorsaecke waerom dat over eenighe jaren herwarts het concept vande Camer van Asserantie vooz die van Hollandt niet smakelijck en was / die als doen / soo als vozen / sustineerden dat de lasten vooz de Zeevaert onberdraeglijck waren. Iae die Zee-steden van Hollandt hebben altyt ghedifficulteert het invoeren van 't Placcaet op het wapenen ende mannen van de Coopvaerdy-schepen ghearresteert / om dat het selve al te veel oock den Zeevaert was belastende / aen het invoeren van 't welck de Staten Generael veel docht ghelegghen te zijn / de welke daerom menichmael aen de Raden ter Admiralestept geschreyt hebben / met stricte last om 't selve te executeren / tot dat de Raden van 't Collegie alhier / in Januarij 1631. goedt bonden by besendinghe van twee uyt den haren aen de Staten Generael te remonstreren de onmoghelijckheyt tot het invoeren van 't selve Placcaet / door het belet dat de respective Steden daer toe contribueerden / met volcomen last om aen de Staten Generael te verzoeken dat het Convooy over de onghemonteerde Schepen wat hoger mochte ghestelt werden / om de selve Schepen daer door metter tijdt te constringeren tot volboeninge ende naercominge van 't voorszeyden Placcaet. Dit was inder daet het selve versoeck dat de Directeurs een maendt oft twee daer naer aen de Staten Generael deden. Waer wat is op der voorszeyden Gedeputeerdens versoeck ghevolght? Nammentlijck dat de Hoogh-ghemelte Staten op den derden Februario 1631. geresolveert hebben / dat den voorslag van over de ongemonteerde Schepen te heffen hooger Convooy bedenkelijck en staende is ter delibetatie vande Heeren Staten vande respective Provincien, &c. Waer doer sekerre particuliere personen ee wepnich daer naer quamē een request presen-

presenteren/ dat by ontelbare menschen waer geteykent/ daer onder
 mede moghelijcken waren die niet een duyt ter Zee en haserdeerden
 en boven half wijs/ maer alleen om 't getal te vermeerderen daer by
 gheschans/ als doen/ segh ick/ wierden datelijck het versoeck / by die
 van der Admiralteyt te vozen ghedaen/ doch afgeslagen/ gheaccor-
 deert/ daer toe de Landts-pprovincien heftich arbejdende / als be-
 merckende dat sulcx een begin was waer dooz sy in tijden ende wij-
 len van 't contribuieren tot de Oorloge ter Zee souden kunnen wer-
 den verlost / en alles tot laste van die van Hollandt alleen bzingen.
 Siet ghy hier wel aen hoe suspect de saecken zijn van die van der Ad-
 miralteyt/ want 't geen te vozen hun afgheslaghen was/ dat wordt
 datelijck aen aenderen gheconsenteert/ niet teghenssaende het een en
 de selfde saccke is. Was het niet wel een louter ooghenmerck tot
 dienst van de Zeevaert en die van Hollandt/ dat de Directeurs herse-
 doen beginnen? Soo men alle haer belept sal oozdeelen maer de wijs-
 heyt die sy in 't voozderen haer der saeck / soo verderffelijck vooz de
 Zeevaert en die van Hollandt / hebben ghebruyekt / soo salder niet
 veel goets van haer te verwachten staen/ het stont' noch heel schra-
 dat die van Hollandt inde resolutie van Directeurs kunden by ghe-
 voeght krijghen/ dat het selfde maer vooz een jaer en sonder conse-
 quentie soude zijn/ alwaert schoon dat haer Hoogh. Mogh. sulcx
 mochten goedt vinden. Het welck alleen teeckens ghenoech is dat
 de lasten al te beswaerlijck waren. Die van Hollandt hebben 't zed-
 dert menichmael/ gelijk oock dagelijcks noch / als sy tegen de Ca-
 mer van Assurantie hun stellen/ moeten hoozen dat de Zeevaert
 zijn epgen lasten ghenoech verbalken kan/ datmen te vozen al eer de
 Directeurs in treyn waren/ al 't selfde seyden dat nu gheseyt werdt/
 namentlijck / dat de Zeevaert geen meerder lasten lijden kan / daer
 nochtans de lasten vande Directeurs gewillichlijck werden gedra-
 gen. Siet ghy wel dat het een byugge is / daer ober de Provencien
 kunnen gaen / en die van Hollandt bzinghen oft tot de Camer van
 Assurantie / oft tot hen bewaren van de lasten van der Zee tot dat
 de Provincien van haer contribuieren moghen zijn bevrijt ?

Daer dat ick hooze/ soo soecken de Directeurs hare lasten in som-
 nighe ghelegentheden noch by verhooginghe te veranderen. Het
 welck ick oozdeele gantschelijck ondienstich / maer soude eer ghera-
 den vinden dat die van Hollandt / so sy de Equippagie vande Direc-
 teurs hooghnoedich achteden / doleerden ober de voorszreven bes-
 waernisse / en aende Provincien versochten dat de 2. tonnen gouts
 mochten verhoocht werden / om daer wpt tot laste vande ghemene
 Provincien en niet vande Zeevaert alleen / de voorszreven Equip-
 pagie te kunnen doen. Dan soude het gaen so 't behoozde. Nu dit is
 gheseyt so veel Hollandt teghen de Provincien geconsidereert wert.
 Dat nu de scheepvaert en Hollandt in 't peticulier aengaet/ so moet
 ghy weten dat die vande Mase en daer ontrent / als oock de Sta-
 ten van Zeelant wel beter op haer stuck hebben ghelet die de voorz-
 schreven

schyben lasten en beswaernissen hebben ontgaen. Daer wert dickmaels onder de respective Provincien ende Steden grootelijcks gehapert dat d'een meerder als d'ander in het betalen vande Conboygelden en Licenten conniveert en door de vingheren siet/ op dat het diver sie van neeringhe veroozsaectt / is het dan niet te verwonderen dat die van 't Poozder-quartier oft Amsterdam daerop niet en letten? wat soude my oft een ander inde wegh zijn / dat ick wpt de Maese oft van Zeelandt naer Oosten en Poozwegghen niet en soude gaen varen/om het Directeurs ghelt te ontgaen? alsoo hy althans veel windt/die soo veel in een Somer kan overwinnen als het gheen bedraecht dat hy aende Directeurs heeft betaelt. Daer sal ongetwijffelt op aengheleydt werden. De Admiraliteyt aldaer en sal niet manquieren genoegsame Conboy daer toe te versorgen. Aengaende de beswaernisse / die is mede den eenen veel prejudiciabelder als den anderen/want voor Hoorn ende Medemblick die seer Schiprijck zijn van Oosters en Poozts-vaerders/die werden daerby veel meerder beswaert / als die van Amsterdam die alleen koopmanschappen derwaerts seynen/want yder Poozts-vaerder een daelder yder reys per last moet gheven / en ghenomen dat sy 6. reysen doen/soo werdt daer neghen ten hondert ghegheven / in plaetse dat de koopmanschappen maer eens betalen / En dat noch of het wptgaende/oft het incomende ghelt/want de goederen die wptghesonden werden niet weder keeren/en die van daer komen / derwaerts niet weder ghevoert werden. Hier wpt meen ick / dat ghy als nu ghe-noech kunt oordeelen hoe schadelijck der Directeurs saecke is/ daer het betalen vande Conbopen over de goederen en niet over de Schepen is gheslaghen. Het is wonder dat de ghemeene Man die hier ter Zee erneert/sulcx noch kan toestemmen. Ick en kan anders niet sien oft de passie verblint der Menschen ooghen. Doch de vruchten sullen in tijden en wijlen beter ghemerckt werden / en als dan salmen de put willen dempen/als het calf sal zijn verzoncken. Mogghelijck sien de Directeurs 't se sde mede wel / en daerom is het dat sy met een andere forme en op vaster voet een andere Equippagie soecken. Dit is/waerde vyzindt/'t gheen ick op uwe schryven heb weten te antwoorden / daer van u sult ghelieven te gheloooven / soo veel ghy kunt verstaen in redenen en billichheyt ghesindeert te zijn. Ick een weet niet anders oft daer is niets ghestelt / oft ick soude het wel naerder kunnen bewijzen. Ghy kunt/soo 't u belieft/andere wel eens communiceren / op dat sy een ander ghevoelen moghen vande saecken ter Zee krijghen. Dit sal ick hier noch by doen / op dat ick niet sal schijnen veel beter te kunnen berispen / als verbeteren/dat alle voor slagghen van mesnage ende ordze maer wint en zijn / en datmen noch ordze noch mesnage sal vinden in eenighe vande voor slagghen. Maer soo de saecke ernstich ghemeent/en 'thout by't rechte epndt/en niet de rechter-handt op ghenomen werdt/ soo moet so veel te meer ghebracht werden dat de Provincien haer ghelden inde 20.

De eenigste
middel en
voorzach om
goede ordze
en mesnage
ter Zee te
besn.

tonnen

tonnen gouts begrepen/promptelijck surneren. Want dooz man-
 quement van 't selve ghebeurdt het dat alle saecken ten achteren
 gaen / de Schepen daer op die vander Admiral tept zijn gestelt / en
 werden niet Ge-quippeert oft in Zee ghesonden / daer dooz wep-
 nich vruchten met de andere rest van Schepen kan verschaft en ghe-
 daen werden. De leveraers werden in 4. a 5. Jaren niet betaelt/
 daer dooz sy weder haere reeckeninghe naer het langh-wachten
 moeten maecten : en soo de selvighe binnens Jaers alle kunnen be-
 taelt werden/ soo soude daer ghenoech mesnageret zijn/ en de ordze
 vande beplinghe vander Zee soude kunnen punctuelijck gheachter-
 volght werden. Al 'twelck indien niet en gheschiedt/ soo sullen alle
 voozslagghen/ ordze ende mesnage corrueren/ en ter neder vallen / en
 sal buyt en twijffel de val dan grooter zijn naer datmen sulck een
 grooter saecke / als daer is het destitueren vande Collegien / al-
 voozens sal te weech ghebracht hebben. Datmen buyten dit vooz-
 sepde wil mesnageren/ is ydelhept. Het punct van Equippagie/ is
 gheduerende de Oorloch/ so wel beslepen/ datter niemant komen sal
 die dat sal kunnen verminderen / dan op sulck een wijze als ick hier-
 boven heb gheseyt. Almen noch evenwel gheprecht was tot mes-
 nage/ soo soude het kunnen gheschieden datmen inde plaets van vijf
 en veertigh Schepen/ maer dertich oft twee en dertich schepen op de
 Cust hieldt/ die oock suffisant ghenoech souden zijn om den Vpandt
 het hooft te bieden. Maer al 't selve sal al niet te beduyden heb-
 ben/ soo 't gheldt niet promptelijck en werdt ghesurneert. Pecunia
 est nervus belli, 't gheldt is de ziele en de kracht van d' Oorloghe.
 En wat d' ordze aengaet / die sal veel beter acndie van der Admira-
 litept / als staende in merder subject onder de Generalitept / als
 wel de respectieve Steden doen / kunnen ghegheven en by hun geob-
 serveert werden / als by pemaent anders die van de Magistraten
 van de respectieve Steden souden dependeren. En de Schepen die
 moesten soo niet kruyssen op een secker district / maer moesten alle
 van April tot September toe op de Cust van Vlaenderen legghen/
 en den Vpandt in/ en alle Nozrendrapers upthouden/ waer dooz be-
 let souden werden den vaert op Spangien van daer sy over Zee met
 hunne Schepen van Oorloghe gheldt en volck halen/ als oock dat sy
 soo onversiens / als inden verleden jare / niet onder de Disscherge
 oft Noozdts-vaerders en souden kunnen vallen. En oft daer al
 eenighe van den Vpandt by nacht en hardt windt noch quamen upt
 te loopen / daer van de Agent te Calis den Commandeur op de
 Cust alle ghelegenthept daerelijck kan adviseren/ soo moest den Com-
 mandeur van sijn onder hebbende Schepen eenighe af senden en des
 Vpandts Schepen doen volghen / op dat sy gheen schade en soude
 komen te doen/ blyvende d' andere op de Cust/ om/ soo sy weder met
 haer roof/ die sy souden mogen hebben verkreghen/ in wiiden/ sulcks
 te beletten. En naer de voozschreven tijdt van September soo
 moesten de Schepen op de Cust ghestadigh zeplende blijven / om
 datelijck

batelijck in't verbolghen van den Dyandt / soo hy upt quam beerdich
te zyn. Dit is het gheen ick heb te segghen / beproeft allez / en
ontjoudt het goede. Waer mede ick u **E.** in 't schut
des Alderhooghsten naer groetenisse bevele.

Den 23. Martij 1636.

